

Projektets namn: Bevara Lammsjön

Projektägare: Granlunds fritidsområdes samfällighet
Adress
Postadress

Kontaktperson: Roger Ek ordförande
Adress
Postadress
Telefon

Bakgrund

Detta dokument är ett underlag som tagits fram av Föreningen Granlunds fritidsområdes samfällighets vänner, inför valet om man vill satsa på att rädda Lammsjön på sikt eller om man nöjer sig med att hålla badplatserna öppna och låta sjön i övrigt gro igen. Syftet är att visa hur föreningens praktiska arbete kan se ut. Informationen är hämtad främst från erfarenheter från entreprenörer och experter på området.

Fritidsområdets historia börjar 1961, då tomterna såldes av Fyrbergs Fastighets AB. Det officiella namnet är Berga-Granlund och består av 127 fastigheter, norr och söder om E4:an. Mitt i området ligger Lammsjön, ett populärt badställe sommartid.

Badplatsen vid Lammsjön är ett mycket populärt bad. Det medför att många barnfamiljer från områden långt ifrån Granlund utnyttjar badet sommartid. Skötsel och underhåll ansvarar föreningen för. Det finns brygga, soptunna och toalett. Föreningen lägger också ut sand för att behålla den fina sandstranden och botten vid badplatsen.

I Granlund finns en samfällighetsförening som ansvarar för nödvändig skötsel av området. Föreningens ansvar är fastställt i en förrättning 2002 och medlemskap i föreningen är obligatoriskt för fastighetsägarna på området. Stadgar för samfälligheten kan erhållas av föreningens sekreterare eller hämtas som pdf-fil på föreningens hemsida.

Föreningen ansvarar för tre gemensamhetsanläggningar (GA):

- GA1 - Vägar och stigar
- GA2 - Infrastruktur och rekreation
- GA3 - Lammsjön

Syfte

Vad vill föreningen göra och varför är det viktigt?

Vår kära sjö Lammsjön är på sikt döende. Orsaken är överväxtlighet. Vill man rädda sjön behöver man få bort växterna ur sjön. Det är näringen från växterna som är boven i dramat. Men samtidigt finns det ett annat historiskt perspektiv. Alla grunda sjöar är ”döende” i och med landhöjningen i Sverige norr om Skåne. Det kan sägas att övergödning från lantbruk och annat påskyndar processen. Men om man vill hejda processen så behövs två viktiga ingredienser – ”Allmänintresse” och ”Resurser”. Allmänintresset innebär att det finns – och kommer framgent att finnas – tillräckligt många boende, företag och andra intressenter i sjöns närhet som är intresserade att satsa på att hålla sjön vid liv. Och finns det Allmänintresse så brukar det kunna skapas Resurser (ideellt årligt arbete, och teknisk utrustning för att årligen rensa sjön från beväxtning.)

Allt vatten som rör sig, är friskt vatten. Det syresätts från luften vid ytan och det syresatta vattnet förs ner till bottenskiktet, där syrefattigt, unket vatten friskas upp. I friska sjöar sker det när det blåser och blir vågor. Vågorna rör om i vattnet och det blir cirkulation och ytvattnet förs ner till bottenskiktet. Fiskarna blir pigga av det friska vattnet och det finns gott om kryp och andra fiskar att leva på.

Det som händer vid över-växtlighet är att vass och näckrosor och annan vegetation hindrar vågbildningen när det blåser. Titta på en sjö full med näckrosor., men där vissa partier av sjön är fria från växter. Där bildas det vågor, men i övrigt är vattenytan plan - det enda man ser att det fladdrar något näckrosblad på vattenytan här och där. Resultatet blir stillastående vatten – ”sjukt vatten”. Precis som hemma i regntunnan så blir det unket efter en tid. Fisken som håller till därnere blir trött och växer inte som den ska, vattnet är för syrefattigt.

För att inte sjön ska växa igen så vill vi att man tar upp alla näckrosrötter samt klipper vassen kontinuerligt i tre års tid. Vass utrotar man efter ett par klippningar per år, växten dör efter ca tre års klippning. Därefter behöver man bara underhålls-klippa.

När det gäller näckrosor så växer de som rutnät på sjöns botten. För att få bort man skär man sönder näckrosväxten från botten, varvid de mesta flyter upp och man kan räfsa undan. Då dör växten. Den är lätt att skära sönder rötterna, det utvecklas särskilda verktyg med knivar för det på Dorotea Mekaniska.

Mål

År 1. Då ska all vass enligt definierad kravspecifikation från Granlunds samfällighet vara klippt en gång och halva sjön klippt och rensad från näckrosor.

År 2. Då ska all vass enligt definierad kravspecifikation från Granlunds samfällighet vara klippt en andra gång och en åtgärds klippning av näckrosor ska göras på samma område som år 1.

År 3. Då ska all vass enligt definierad kravspecifikation från Granlunds samfällighet vara klippt en tredje och sista gång.

År 4. För år 4 är målsättningen att samfälligheten enbart ska behöva underhålls-klippa på egen hand, att det ska upprättas ett strukturerat årligt arbete inom samfälligheten.

Genomförande

Vi har under de senaste åtta månaderna letat efter en leverantör som kan tillgodose Lammsjöns behov av vass- och näckrosborttagning till ett marknadsmässigt bra pris. Leverantören vi har fört diskussioner med är VassJobb som är experter på området och är stationerade i Nyköping.

För att uppnå de definierade uppsatta målen kan VassJobb med deras toppmoderna verktygsbärande amfibiefordon som går på både land och vatten klippa, röja och samla upp vass och näckrosor enligt tidsplan för målen.

VassJobbs amfibiefordon kan variera klippbredden. En av deras saxar har en klippbredd på 1,5 meter, vilket gör att de kan klippa precis på mindre ytor. Deras andra sax har en klippbredd på 3 meter vilket gör att de vid gynnsamma förhållanden kan klippa upp till 1 000 kvm i timmen.

Vasstrån är ihåliga och klippdjupet är upp till 1,5 meter. Denna kombination gör att vassen dränker sig och självdör då vi klipper av vasstråna.

Efter klippning samlas vassen upp på anvisade platser på land. Vid leverantörens besök i höstas framkom det två bra platser för uppläggning, norra samt södra viken.

Frankörning av amfibiefordonet kommer ske till badplatsen, där kan vi enkelt komma i och ur vattnet. Eftersom ingen vassröjning skett under de senaste åren så rekommenderar vi er att klippa och samla upp vassen i anknytning till skärning av näckrosor i år. Därefter bör klippning upprepas två till tre år i rad.

En el ledning som går över vattnet i norra viken bör märkas ut innan start av klippning och skärning. Antingen av medlemmar i föreningen eller genom en anställd av Vattenfall.

Beroende på lokala förhållandena, så bör vassröjning upprepas olika många gånger. Varje klippning gör att vassen glesnar, vilket gör att vassröjningen blir mindre tidsödande.

De kommande två till tre årens vassklippning bör ske efter midsommar, då har årets vass vuxit upp i tillräcklig utsträckning. Tidsperspektivet beror givetvis på vintern och vårens klimat.

Den stora utmaningen vi står inför är att få upp alla näckrosrötter, där det idag inte finns något beprövat verktyg eller arbetsutförande på marknaden för denna typ bekämpning.

VassJobbs leverantör, Dorotea Mekaniska som är specialiserade på att ta fram innovativa lösningar för tillverkning av verktyg och maskiner för sjörensning. De har under hösten 2010 utvecklat och tagit fram ett verktyg för deras amfibiefordon för klippning av näckrosrötter. Då verktyget är relativt oprövat på marknaden så har VassJobb föreslagit att låta oss testa verktyget under en dag i Lammsjön utan debitering. Syfte med testet är att se hur effektivt verktyget är, samt att i ett nästa skede ta fram ett kostnadsförslag på näckrosbekämpning av hela Lammsjön.

Efter att testet genomfördes den 7 maj, 2011:

Verktyget som användes var två stora roterande knivar (1 m i diameter, med ett tryck på 300 bar) som skar sönder näckrosrötterna på botten. Genom att klippa i rutnät över botten skär man sönder rötterna i två riktningar vilket delar upp de i små bitar. På så sätt skiljer man rötterna från varandra.

Näckrosrötterna bör klippas direkt efter att bladen kommit upp från rötterna och kan på så sätt

lokalisera områden som klippts. Även en gps som lägger ut rutter kan användas för att lokalisera vart knivarna skurit på botten. Detta för att minimera risken för missade områden.

När rötterna skurits i mindre bitar, övergår man till att klippa vass för att på så sätt låta rötterna få tid på sig att flyta upp till ytan och samlar i hopp både vass och näckrosor tillsammans vilket sparar tiden vid uppsamling. Vassen och näckrosorna som klippts/skurits samlas ihop i högar i den norra vassen. För att sedan kunna eldas upp under vintertid eller användas som utfyllning av personer i föreningen.

Tidsplan

Ett projekt är ett tidsbegränsat försök. Det är därför viktigt att ange när projektet startar respektive slutar. När skall eventuella delmål vara uppnådda?

År 1. Projektet startar med att testa näckrosverktyget. Testet kan utföras så fort sjön är fri från is. Vecka 28 startar skärningen av näckrosrötter i den norra viken samt runt ”ön”, i anknytning till detta klipps vassen därefter följer uppsamling.

År 2. Under perioden juli till augusti, tas resterande näckrosrötter bort i norra viken samt runt ”ön”, samt klippning av vassen.

År 3. Lördagen två veckor efter midsommar sker vassröjning år tre.

OFFERT

Nedan offert avser VassJobbs arbete år 1 enligt ovan beskrivningar.

Framkörningsavgift	1 995 SEK
Vassklippning, vassröjning	22 000 SEK
Näckrosklippning	36 000 kr
Totalpris inkl moms	59 995 kr

Offerten är giltig till och med 2011-09-30.

Dokumentation

Utvärdering